

Audit Sosial dan Transformasi Kepemimpinan Islam: Satu Kajian Kes Dalam Parlimen Pagoh, Malaysia

Othman Ab. Rahman¹, Sapora Sipon², Mohd Yahya Mohamed Arifin³

^{1,2,3}Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan, Universiti Sains Islam Malaysia

Progres Artikel

Diterima: 25 Julai 2017

Disemak: 15 Ogos 2017

Diterbit: 21 Ogos 2017

*Corresponding Author:

Othman Ab. Rahman, Fakulti
Kepimpinan dan Pengurusan,
Universiti Sains Islam
Malaysia, Bandar Baru Nilai,
71800 Negeri Sembilan,
Malaysia; Email:
dr.othman@usim.edu.my

Abstrak: Menjalankan audit sosial akan melibatkan proses mengukur, melapor, memahami dan memperbaiki kemampuan sosial sesebuah masyarakat. Tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk mengukur keperluan pembangunan sosial masyarakat dalam Parlimen Pagoh selain untuk mengukur sejauhmana transformasi kepemimpinan Islam telah berlaku semasa era Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad. TGHMY merupakan seorang tokoh ulamak berpengaruh dan banyak berjasa dalam pembangunan Agama Islam dan pendidikan kepada masyarakat dalam Parlimen Pagoh dan sekitar dalam Negeri Johor Darul Takzim. Beliau telah mengasaskan Madrasah As-Sa'adiah (aliran Arab) dan Sekolah Menengah Mohd Yassin dalam tahun 1950an. Falsafah Tuan Guru Haji Mohd Yassin menegaskan bahawa kepemimpinan yang masyhur boleh digilap melalui pencapaian darjat iman dan taqwa kepada Allah (swt), dalam erti kata lain *muraqabah* yakni pendekatan diri kepada Allah (swt). Kepemimpinan Tuan Guru terserlah melalui usaha beliau menyampaikan ajaran Islam kepada anak bangsa, bertujuan untuk mengubah pemikiran orang Melayu pada masa itu agar celik ilmu agama dan membenters kemunduran pendidikan. Berteraskan pemikiran rasional dan terbuka membuatkan Tuan Guru mengimbangi kepentingan ilmu duniawi dan ukhrawi melalui pendekatan dalam menyantuni kehidupan bermasyarakat melalui penyampaian ilmu agama yang berpandukan Al-Quran dan Al-Hadith serta melalui fahaman *Ahl-as Sunnah wal-Jamaah*. Model *Transformational Leadership* telah digunakan untuk mengukur proses transformasi kepemimpinan dengan mengemukakan empat dimensi yang disebut sebagai "*the Four I's*". Empat dimensi tersebut ialah, *Idealized influence*, *inspirational motivation*, *intellectual stimulation* dan *individualized consideration*. Kesemua dimensi di atas dimiliki oleh Tuan Guru Haji Mohd Yassin. Data berbentuk kualitatif pula diperolehi melalui temubual berfokus, analisis dokumen serta pemerhatian terhadap pelbagai lapisan penduduk dalam Parlimen Pagoh. Maklumat daripada enam elemen keperluan pembangunan masyarakat iaitu, agama, ekonomi, sosial, persekitaran, kesihatan dan pendidikan serta politik telah dianalisa berdasarkan dimensi "*the Four I's*" transformasi kepemimpinan sejak zaman kepemimpinan Tuan Guru Haji Mohd Yassin hingga zaman kepemimpinan sekarang.

Kata kunci: *Kepemimpinan Transformasi, Pendidikan Islam, Kemasyarakatan.*

Abstract: Social audit exercise involves a process of measuring, reporting, understanding and rectifying the social fabric of society. The aim of this study was to measure the extent of Tuan Guru Haji Mohd Yassin leadership transformation. Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad is a figure of great influence and leadership through education of the public in Johor. He founded the As-Sa'adiah Madrasah (Arabic stream school) and Mohd Yassin Secondary School in the 1960s. Tuan Guru Haji Mohd Yassin's philosophy stressed that the distinguished leadership can be polished by achieving the rank of faith and piety to Allah, in other words, *muraqabah* (the approach to God). The leadership of Tuan Guru is evident through his efforts to convey the teachings of Islam to the nation and aims to change the mind-set of the Malays to be literate in religion and science education in combating underdevelopment. Based on open and rational thinking, he balanced the interests of secular and religious knowledge through a sympathizing approach in social life through the delivery of religious knowledge based on Al-Quran and Al-Hadith and the ideology of Ahl-as-Sunnah wal Jamaah. The Transformational Leadership was adopted to measure the transformation process by submitting four leadership dimensions referred to as The Four I's. The four dimensions are idealized influence, inspirational motivation, intellectual stimulation and individualized consideration. All of the above dimensions were possessed by Tuan Guru

Haji Mohd Yassin. The research qualitative and quantitative data was obtained. Information from the six elements of the society development namely religion, economic, social, environment, education and politics has been analysed based on The Four I's dimensions of transformational leadership since the leadership of Tuan Guru Haji Mohd Yassin to the leadership of his successors.

Keywords: *Transformational leadership, Islamic Education, Social*

Pengenalan

Kepemimpinan merupakan satu aspek yang penting dalam struktur organisasi kerana ia merupakan asas untuk mencapai matlamat sesebuah organisasi. Ia selalunya dikaitkan dengan matlamat dan prestasi ahli (Aaron, 2006). Walaupun kepemimpinan selalu diklasifikasikan sebagai satu perkara kompleks. Ia sebenarnya menjurus kepada satu topik yang sama iaitu proses, pengaruh, membina ahli kumpulan dan mencapai matlamat strategik. Oleh itu, kepemimpinan merupakan satu proses di mana pemimpin mempengaruhi ahli kumpulan untuk mencapai matlamat yang sama. Kepemimpinan mempunyai pengaruh yang kuat terhadap keberkesanan sekolah dalam konteks pengurusan sekolah dan pendidikan. Menurut Alimuddin (2006) kepimpinan yang berkualiti dan cekap akan menghasilkan sekolah yang berkesan.

Kepemimpinan transformasi telah diperkenalkan oleh Burns (1978). Badan korporat di negara Barat telah mula menggunakan kepemimpinan transformasi ini bagi menggantikan kepemimpinan transaksional bermula sekitar penghujung 1980-an dan awal 1990-an. Ia dilihat sebagai pendekatan yang lebih baik untuk digunakan. Kepemimpinan transformasi menggalakkan perubahan dalam kerja berkumpulan, suasana kerja yang lebih kondusif dan pada masa yang sama menggalakkan penglibatan ahli kumpulan dalam membuat keputusan. Sebaliknya, kepemimpinan transaksional memberi fokus terhadap ganjaran dan hukuman untuk mendapatkan sokongan pengikutnya. Pemimpin transaksional inginkan kuasa berbanding kemajuan.

Kepemimpinan Transformasi berbeza dengan kepemimpinan *Laissez-faire* di mana seseorang diberikan jawatan diperingkat tinggi tanpa kepimpinan. Ini menyebabkan para pengikut bebas untuk membuat keputusan berkaitan polisi mahupun pendekatan. Cara ini banyak memberi kesan negatif terutamanya dari aspek kepuasan pengikut terhadap ketua dan keberkesanan pemimpin itu sendiri.

Button (2003) mendapati perubahan yang dibawa oleh kepemimpinan transformasi dianggap sebagai lebih demokratik, adil dan mampu meningkatkan tahap penglibatan dan komitmen pengikut. Oleh kerana kepemimpinan transformasional telah meningkatkan produktiviti banyak organisasi telah mengubah

pendekatan transaksional kepada transformasional (Leithwood, 1992).

Perubahan dalam persekitaran perniagaan dan tenaga kerja menyebabkan pemimpin perlu bergerak ke arah transformasional berbanding transaksional (Bass, 1999). Kajian lepas berkaitan kepimpinan mendapati kepemimpinan transformasional memberikan sumbangan yang signifikan dalam membantu organisasi berkembang ke arah yang hala tuju yang betul.

Penyataan Masalah

Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad merupakan seorang tokoh dan pemimpin yang mempunyai pengaruh yang kuat melalui pendidikan kepada masyarakat di Johor. Beliau telah mengasaskan Madrasah As-Sa'adiyah (aliran Arab) dan Sekolah Menengah Mohd Yassin di Johor. Falsafah Tuan Guru Haji Mohd Yassin menegaskan bahawa kepemimpinan yang masyhur boleh digilap melalui pencapaian darjat iman dan taqwa kepada Allah (swt). Dalam erti kata lain muraqabah iaitu mendekatkan diri kepada Allah (swt). Kepemimpinan Tuan Guru Haji Mohd Yassin terserlah melalui usaha beliau menyampaikan ajaran Islam kepada anak bangsa, bertujuan untuk mengubah pemikiran orang Melayu pada masa itu agar celik ilmu agama dan membanteras kemunduran pendidikan. Berteraskan pemikiran rasional dan terbuka beliau mengimbangi kepentingan ilmu duniawi dan ukhrawi melalui pendekatan dalam menyantuni kehidupan bermasyarakat melalui penyampaian ilmu agama yang berpandukan Al-Quran dan Al-Hadith serta melalui fahaman Ahl-as Sunnah wal-Jamaah.

Model *Transformational Leadership* oleh Bass dan Avolio (1994) telah digunakan untuk mengukur transformasi kepemimpinan berdasarkan kepada empat dimensi yang disebut sebagai *The Four I's*. Empat dimensi tersebut ialah Pengaruh Pemimpin Ideal (*Idealized Influence*), Motivasi Inspirasi (*Inspirational Motivation*), Rangsangan Intelekt (*Intellectual Stimulation*) dan Pertimbangan Individu (*Individualized Consideration*). Maklumat daripada enam elemen keperluan pembangunan masyarakat iaitu agama, ekonomi, sosial, persekitaran, kesihatan dan pendidikan serta politik telah dianalisa berdasarkan dimensi *The Four I's* kepemimpinan transformasi.

Persoalan Kajian

Berdasarkan pendekatan audit sosial yang telah dijalankan di kalangan penduduk dalam Parlimen Pagoh serta berpandukan Model *Transformational Leadership* untuk mengukur kepemimpinan Tuan Guru Haji Mohd Yassin maka berikut adalah beberapa persoalan kajian yang muncul:

- Apakah ukuran kepemimpinan transformasi Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad kepada penduduk dalam Parlimen Pagoh?
- Apakah keperluan pembangunan sosial penduduk dalam Parlimen Pagoh serta hubungannya dengan zaman kepemimpinan Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad?

Objektif Kajian

- Untuk mengukur tahap kepemimpinan transformasi Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad.
- Untuk mengenalpasti apakah keperluan pembangunan sosial penduduk dalam Parlimen Pagoh serta hubungannya di zaman kepemimpinan Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad.

Rekabentuk Teoritik

Tinjauan literatur membincangkan kepentingan kepemimpinan transformasi manakala teori kepemimpinan transformasional akan disandarkan sebagai rangka kerja teori.

Bass (1978) mencadangkan bahawa kepemimpinan boleh dinyatakan dalam dua bentuk berbeza, kepemimpinan transformasional atau kepemimpinan transaksional yang mana berbeza antara satu dengan yang lain.

Teori kepemimpinan transformasional Bass (1985) adalah bersandarkan kepada konsep Burn (1978) beserta pengubahsuaian atau penjelasan. Bass (1985) tidak bersetuju dengan Burns (1978) yang menyatakan kepemimpinan transformasional dan kepemimpinan transaksional adalah dari ekosistem yang bersamaan dari bahagian yang berbeza. Teori tersebut telah mengalami beberapa semakan. Maklumat terbaru, teori tersebut menyatakan terdapat empat dimensi dalam kepimpinan transformasional dan tiga dimensi dalam kepimpinan transaksional.

Berdasarkan kepada konsep Bass (1985), kepimpinan transaksional adalah hasil daripada pengikut atau ahli kumpulan mencapai jangkauan apabila kemahuan mereka dipenuhi dengan ganjaran yang sepatutnya. Seterusnya Bass (1998) menyatakan kepimpinan transformasional adalah perlu untuk memotivasikan ahli kumpulan berusaha melebihi jangkauan. Ini menunjukkan, bahawa kepemimpinan transformasional muncul kesan daripada kesulitan kepemimpinan transaksional.

Transaksional

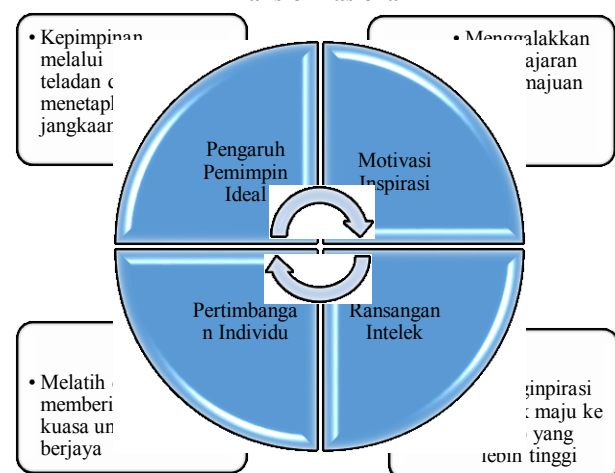
Pemimpin transaksional mempunyai hubungan pertukaran dengan pengikutnya. Kewangan, psikologi atau politik dan wang boleh menjadi pertukaran bagi produktiviti, pujian kesetiaan atau janji undian. Walau apapun nilai tukaran tersebut, hubungan pemimpin dan pengikut akan berakhir selepas masing-masing mencapai matlamatnya. Kepemimpinan transaksional tidak membentuk hubungan yang intim antara pemimpin dan pengikut (Burns, 1978).

Pemimpin transaksional memberikan ganjaran kepada pengikutnya sebagai pertukaran kepada keinginan atau matlamat yang ingin dicapai pemimpin (Kuhnert & Lewis, 1987).

Transformasional

Bagi melakukan perubahan, Burns (1978) menyatakan satu bentuk perubahan kepemimpinan diperlukan. Kepemimpinan yang diperlukan adalah kepemimpinan transformasional. Burns (1978) memperkenalkan konsep kepemimpinan transformasional dengan menjelaskan ia sebagai proses “pemimpin dan pengikut menaikkan tahap moral dan motivasi satu sama lain ke aras yang lebih tinggi”. Pemimpin transformasional membicarakan mengenai nilai dan perlunya menjadi sebahagian daripada ahli kumpulannya yang mempunyai matlamat yang tinggi untuk dicapai. Pemimpin transformasional membantu pengikutnya untuk berusaha melebihi jangkauan sebagai usaha mereka untuk mencapai visi yang ditetapkan (Bass & Riggio, 2006; Hughes et al., 2006).

Rajah 1: Empat (4) Dimensi Model Kepimpinan Transformasional

Empat dimensi kepemimpinan transformasional juga dikenali sebagai *The Four I's*. Ia terdiri daripada:

a) Pengaruh Pemimpin Ideal

Pengaruh Pemimpin Ideal merujuk kepada pemimpin adalah role model yang dikagumi, dihormati dan diikuti oleh pengikutnya (Bass, 1985). Ini menjadikan pemimpin merupakan role model yang ideal bagi pengikutnya.

b) Motivasi Inspirasi

Motivasi Inspirasi merujuk kepada seorang pemimpin yang mampu menerapkan jangkaan yang tinggi dan sekaligus mampu mendorong pengikutnya untuk mencapai jangkaan tersebut. Pemimpin akan mempunyai karisma untuk membawa pengikutnya ke aras yang lebih tinggi (Bass, 1985). Pemimpin transformasional sentiasa memberikan inspirasi dan memotivasikan pengikutnya.

c) Pertimbangan Individu

Pertimbangan Individu adalah merujuk kepada pemimpin meluangkan masa membimbing dan memberikan perhatian terhadap keperluan dan pembangunan pengikutnya. Pemimpin bertindak sebagai role model, mentor, fasilitator atau guru bagi memastikan pengikutnya bersemangat untuk melaksanakan tugas yang ditetapkan (Bass, 1985).

Pemimpin transformasional menunjukkan keikhlasan untuk memahami dan menghargai pengikutnya. Perhatian secara peribadi terhadap setiap pengikut merupakan elemen penting bagi meningkatkan motivasi kerja pengikutnya.

d) Ransangan Intelek

Ransangan Intelek ialah keadaan di mana pemimpin transformasional mendorong pengikutnya untuk menyelesaikan permasalahan dengan berhemah dan rasional. Pemimpin bersikap terbuka dengan menerima idea pengikut dan menggalakkan mereka untuk memberikan pendapat, belajar dan berdikari.

Pemimpin mendorong pengikut untuk menjadi kreatif dan inovatif. Bagaimanapun, pemimpin transformasional seringkali disalah anggap sebagai *lembut* atau tidak tegas walaupun mereka sebenarnya sentiasa mendorong pengikut ke arah tahap pencapaian yang lebih tinggi.

Tinjauan Literasi

Cetina dan Kinik (2015) telah menjalankan kajian tingkahlaku kepemimpinan akademik dari perspektif kepemimpinan transformasional. Subjek kajian seramai 100 orang terdiri daripada pengajar, pembantu penyelidik, professor madya dan professor yang berkhidmat di universiti sekitar Turki. Kaedah persampelan bertujuan telah digunakan dalam proses pemilihan peserta Soalselidik *Multifactor Leadership Questionnaire* (MLQ) telah digunakan bagi pengumpulan data. Data yang diperolehi telah dianalisis menggunakan SPSS untuk

menentukan samada terdapat perbezaan persepsi terhadap empat dimensi kepemimpinan transformasional berdasarkan kepada jantina, umur, tempoh berkhidmat dan tahap pendidikan.

Dapatan kajian menunjukkan graduan Ijazah Kedoktoran beranggapan Pengaruh Pemimpin Ideal dan Motivasi Intelek mereka lebih tinggi berbanding graduan peringkat Sarjana. Dapatan ini selari dengan dapatan kajian yang dilaksanakan oleh Kirpatrick dan Locke (1996). Ini menunjukkan keperluan pemimpin berkarisma dan motivasi pemimpin untuk memberi motivasi meningkat seiring dengan peningkatan tahap pendidikan mereka. Kajian Cetina dan Kinik (2015) juga turut mendapati persepsi terhadap dimensi Stimulasi Intelek dan Pertimbangan Individu adalah sama bagi graduan Ijazah Kedoktoran dan peringkat Sarjana.

Kajian berbentuk tinjauan untuk mengenalpasti pengaruh budaya sekolah dan kepemimpinan transformasional terhadap pencapaian pelajar telah dilaksanakan oleh Yaakob dan Yahya (2012) di Kedah. Seramai tujuh ratus sembilan puluh lapan (798) guru-guru sekolah rendah telah terlibat dalam kajian ini. Pecahan subjek kajian terdiri daripada enam ratus lima puluh tujuh (657) orang guru dan seratus empat puluh satu (141) guru besar. Soalselidik MLQ telah diberikan kepada semua subjek. Sebagai tambahan, temuramah berstruktur terhadap subjek terpilih turut dijalankan bagi tujuan pengumpulan data kualitatif. Dapatan kajian menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan antara budaya sekolah dan kepemimpinan transformasional terhadap pencapaian akademik pelajar-pelajar.

Satu kajian lain di institusi pendidikan telah dilaksanakan oleh Nursuhaila Ghazali (2007). Kajian adalah bertujuan mengenalpasti tahap kepemimpinan transformasional yang diamalkan oleh pengetua-pengetua sekolah. Subjek kajian terdiri daripada seratus tujuh puluh lapan (178) guru daripada tiga (3) buah sekolah di Johor. Soalselidik MLQ telah digunakan untuk mengumpul data. Analisis yang dilaksanakan menggunakan perisian SPSS menunjukkan pengetua sekolah mengamalkan kepemimpinan transformasional. Bagaimanapun, kepemimpinan transformasional yang diamalkan tidak mempunyai perbezaan yang signifikan dari aspek jantina, umur dan tempoh pengalaman mengajar.

Pada tahun 2004, Gupta dan Krishnan telah melaksanakan satu kajian untuk mengenalpasti kesan sosialisasi terhadap kepemimpinan transformasional. Seratus dua (102) pasangan pengurusan dan pekerja dari sektor perbankan awam di India telah dipilih sebagai responden. Responden berkhidmat di sembilan (9) cawangan bank yang terletak di tiga (3) negeri di utara India. Pihak pengurusan yang terpilih adalah di kalangan Pengurus Serantau, Pengurus Cawangan dan Penolong Pengurus Cawangan.

Kajian tinjauan ini telah menggunakan soalselidik MLQ bagi peringkat pengurusan manakala

Skala LMX-7 (Graen, Novak & Sommerkamp, 1982) telah diberikan kepada pekerja. Satu solaselidik untuk menilai kesan sosialisasi terhadap pekerja digunakan dalam pengumpulan data.

Analisis korelasi antara pembolehubah (kepemimpinan transformasional, pertukaran pemimpin – pengikut, toleransi terhadap tingkahlaku tidak beretika, ketegasan, bekerja lebih masa, melaksanakan tugas dengan baik, penekanan terhadap hubungan yang harmoni, keyakinan diri dan berdikari) telah digunakan dalam analisis data.

Kaedah yang sama turut digunakan bagi menganalisis hubungan antara dimensi sosialisasi (toleransi terhadap tingkahlaku tidak beretika, ketegasan, bekerja lebih masa, melaksanakan tugas dengan baik, penekanan terhadap hubungan yang harmoni, keyakinan diri dan berdikari) dan kepemimpinan transformasional.

Kajian ini mendapati pihak pengurusan cenderung untuk menunjukkan kepemimpinan transformasional dalam keadaan pekerja yang tidak terlalu tegas. Keadaan ini memberi peluang kepada pemimpin untuk memberi sokongan emosi dan motivasi yang seterusnya meningkatkan produktiviti pekerja.

Metodologi

Kajian ini bertujuan untuk mengukur kepemimpinan transformasi Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad daripada persepsi penduduk dalam Parlimen Pagoh. Selain itu kajian ini juga bertujuan untuk mengesan apakah keperluan pembangunan sosial penduduk serta hubungannya di zaman kepemimpinan Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad. Oleh itu reka bentuk kajian ini adalah kajian tinjauan.

Kajian ini menggunakan Soalselidik *Multifactor Leadership Questionnaire* (MLQ) oleh Bass dan Avolio (1985) untuk mengukur tahap *Four I's* Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad. Subjek kajian terdiri daripada 30 orang ahli keluarga Tuan Guru Haji Mohd Yassin serta guru-guru yang sedang dan pernah mengajar di Sekolah As-Saadiah (Arab). Pemilihan subjek kajian menggunakan persampelan bertujuan adalah disebabkan oleh faktor jarak masa yang lama antara zaman kepemimpinan Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad dengan pelaksanaan kajian ini. Hanya ahli keluarga dan guru-guru yang pernah berkhidmat dengan beliau sahaja dapat mengukur elemen-elemen yang ada dalam zaman kepemimpinan beliau. Selain itu, temubual dengan subjek kajian juga dijalankan untuk mengukuhkan lagi dapatan kuantitatif di atas.

Untuk mengesan keperluan pembangunan sosial penduduk di Parlimen Pagoh, pengkaji telah menjalankan temubual berstruktur dan berfokus. Untuk itu sejumlah 30 orang pemimpin-pemimpin pelbagai agensi kerajaan,

swasta dan NGO telah dipilih secara rawak sebagai subjek kajian.

Prosedur kajian ini melibatkan tiga peringkat. Selepas mendapat surat kebenaran daripada pemimpin peringkat Parlimen Pagoh, pengkaji bertemu dengan pemimpin-pemimpin pelbagai agensi kerajaan, swasta dan NGO dalam Parlimen Pagoh untuk mengenalpasti dan mendapatkan 30 orang subjek kajian untuk ditemuduga. Sesi temuduga secara berkelompok dilaksanakan dengan 5 orang subjek kajian bagi setiap kelompok. Sebanyak 3 sesi temuduga telah dijalankan oleh fasilitator yang berlainan.

Peringkat ketiga dapatan kajian diperolehi melalui tinjauan Soalselidik *Multifactor Leadership Questionnaire* (MLQ) oleh Bass dan Avolio (1985) terhadap 30 orang ahli keluarga Tuan Guru Haji Mohd Yassin serta guru-guru yang sedang dan pernah mengajar di Sekolah As-Saadiah (Arab). Selepas selesai sesi menjawab soal selidik tersebut, pengkaji telah menemubual subjek kajian untuk mendapatkan data berbentuk kualitatif.

Analisis Data

Jadual 1: Taburan Subjek Kajian

Jantina	Bilangan Subjek (n)	Min % (x)
Lelaki	15	50%
Perempuan	15	50%
Jumlah	30	100%

Jadual 2: Skor MLQ bagi Elemen *Four I's*

Elemen Kepemimpinan Transformasional	Jumlah Skor	Min Skor (x)	Julat Skor
Pengaruh Pemimpin Ideal	350	11.70	Tinggi
Motivasi Inspirasi	310	10.30	Tinggi
Ransangan Intelek	230	7.70	Sederhana
Pertimbangan Individu	330	11.00	Tinggi
Total	1220	10.17	Tinggi

Jadual 3: Dapatan Temubual bagi Soalan Kajian 1

Nota Temubual	Perbincangan	Elemen Pembangunan Masyarakat
1. Latarbelakang Keluarga Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad merupakan seorang ulama terkenal di	Mampu mendidik dan menyatukan ahli keluarganya walaupun mempunyai keluarga yang besar. Ini	Sosial

Nota Temubual	Perbincangan	Elemen Pembangunan Masyarakat
Muar, Johor. Beliau mempunyai 4 orang isteri dan 47 orang anak. Isteri pertama beliau ialah Hajjah Maznah binti Daud. Beliau kemudian berkahwin dengan Hajjah Khadijah binti Kassim (ibu Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin Yassin), Hajjah Sapiah binti Abdullah dan Hajjah Kintan binti Ibrahim. Kebanyakan ahli keluarganya masih tinggal di Batu 1 1/4 Jalan Bakri, Muar, Johor.	menunjukkan beliau mempunyai ciri-ciri seorang pemimpin.	
Antara anak-anaknya yang berjaya ialah: i) Tan Sri Muhyiddin Mohd Yassin bekas Menteri Besar Johor dan bekas Timbalan Perdana Menteri Malaysia ii) Tan Sri Abd Aziz Mohd Yassin bekas ahli politik iii) Datin Rohani bte Mohd Yassin pemimpin korporat iv) Hajjah Alia bte Mohd Yassin pemimpin korporat v) Kebanyakan anaknya ialah guru	Berjaya mendidik anak-anaknya menjadi pemimpin negara dan ahli korporat yang berjaya.	Pendidikan

Nota Temubual	Perbincangan	Elemen Pembangunan Masyarakat
2. Permulaan sebagai ulama Dengan galakan bapanya beliau mula mendalami ilmu agama dan berdamping dengan alim ulama sejak usia muda. Bapanya akan membawa beliau dan adiknya Haji Sulaiman untuk menghadiri kelas agama di Melaka dan Muar, Johor. Beliau telah berguru dengan beberapa orang tokoh ternama seperti Tuan Haji Fadhil Banten (bapa Haji Abd. Habid, Head of Lenga), Haji Abd. Rahman al-Hafiz, imam Masjid Abu Bakar Johor Bahru dan beberapa tokoh lain.	Seorang anak yang taat pada perintah ibubapanya. Sanggup menghabiskan masa mudanya mendalami ilmu Islam.	Pendidikan dan Agama
	Seorang murid yang dipercayai gurunya.	Sosial
	Seorang yang berilmu dan mampu mengajarkan ilmu yang dimilik kepada orang lain. Mahir dalam bidang Tasawwif dan Tauhid.	Pendidikan dan Agama
Beliau dan adiknya kemudian menetap di Johor semasa berguru dengan Kadi Abu Bakar. Seawal usia 21 tahun beliau telah mula mengajar di masjid-masjid sekitar Muar dan Batu Pahat di mana guru-gurunya mengajar. Ilmu pengetahuan yang diperolehi daripada guru-gurunya menjadikan beliau seorang ulama yang terkenal di Muar, Johor. Antara masjid tempat beliau mengajar ialah Masjid Jamek Muar, Masjid Parit Jamil, Masjid Seri Menanti, Masjid Bukit Gambir, Masjid Bukit	Seorang alim dan ilmuan yang terkenal di Muar dan Batu Pahat. <i>Role model</i> kepada keluarga dan masyarakat.	Sosial

Nota Temubual	Perbincangan	Elemen Pembangunan Masyarakat	Nota Temubual	Perbincangan	Elemen Pembangunan Masyarakat
<p>Kangkar dan Masjid Sungai Mati. Sese kali beliau turut mengajar di Chohong, satu daerah antara Melaka dan Muar, Johor.</p> <p>Pengajarannya memberi focus mengenai Tauhid dan Tasawwuf. Beliau sering menjadi sumber rujukan oleh ulama lain sekitar Batu Pahat, Muar dan Melaka. Pengaruhnya yang kuat turut dirasai oleh ahli keluarga yang sering menjadikan beliau sebagai role model.</p>			<p>pendidikan Islam di Muar dengan mengasaskan 2 buah sekolah untuk mendidik anak tempatan. Kedua-dua sekolah tersebut Sekolah Menengah Mohd Yassin dan Madrasah As-Sa'adiyah (Aliran Arab) terletak di Jalan Bakri, Muar.</p> <p>Madrasah As-Sa'adiyah telah dibina pada 1963 di atas sebidang tanah yang didermakan oleh Hajjah Sa'adiyah. Sekolah tersebut telah ditadbir oleh 4 orang Guru besar seperti berikut:</p>	<p>Kepemimpinannya memberi keyakinan kepada masyarakat sekolah tersebut akan berjaya.</p> <p>Sanggup merealisasikan harapan masyarakat setempat dengan membina sekolah untuk mendidik kanak-kanak seawal umur tujuh tahun.</p>	
<p>3. Para Pelajar Beliau</p> <p>Antara anak murid beliau yang berjaya:</p> <p>i) Professor Emeritus Datuk Abu Bakar Abd. Hamid</p> <p>ii) Professor Madya Musa Ahmad</p> <p>iii) Dr Budah @ Huda Mohsin</p> <p>iv) Haji Ahmad Tunggal (Tokoh Maal Hijrah Johor)</p> <p>v) Haji Ahmad Shamsudin (Qari DiRaja Johor)</p>	<p>Pelajarnya terdiri daripada golongan pendidik dan tokoh Islam yang terkenal.</p>	<p>Pendidikan</p>	<p>i) Guru Besar pertama: Tuan Guru Haji Mohd Yassin</p> <p>ii) Guru Besar kedua: Tuan Haji Othman (student of Tuan Guru Mohd Yassin)</p> <p>iii) Guru Besar ketiga (1970 – 2009): Tuan Haji Abd Rahman Mohd Yassin (anak dari isteri pertama)</p> <p>iv) Guru Besar pertama (2009 – sekarang): Hajjah Khairani bte Abd Rahman (cucu)</p> <p>Pada tahun 1965, beliau telah menubuhkan Sekolah Menengah Mohd Yassin untuk</p>	<p>Seterusnya, beliau telah membuka Sekolah Menengah Mohd Yassin untuk membolehkan mereka yang keciciran selepas peperiksaan SRP meneruskan persekolahan.</p>	<p>Pendidikan dan Sosial</p>
<p>4. Sumbangan dalam Pendidikan</p> <p>Beliau telah memberikan sumbangan yang besar dalam</p>	<p>Dipercayai oleh masyarakat untuk membuka dan menguruskan sekolah aliran Arab.</p>	<p>Pendidikan, Agama dan Sosial</p>		<p>Mempunyai trait sosial yang tinggi. Beliau bukan hanya membantu masyarakat dalam berkaitan hal keagamaan malah membantu pelajar yg tercicir meneruskan pelajaran akademik mereka.</p> <p>Bagaimanapun, harapannya untuk terus memberi sumbangan kepada generasi akan datang tidak dapat diteruskan</p>	<p>Pendidikan dan Sosial</p>

Nota Temubual	Perbincangan	Elemen Pembangunan Masyarakat	Nota Temubual	Perbincangan	Elemen Pembangunan Masyarakat
<p>membantu pelajar Tingkatan 3 yang keciciran setelah gagal peperiksaan Sijil Rendah Pelajaran (SRP). Bagaimanapun sekolah tersebut telah ditutup pada 1985 disebabkan bangunannya yang uzur.</p> <p>Beliau juga telah menubuhkan Persatuan Lujnah Pengembang Pelajaran Agama Islam Muar untuk menampung keperluan pendidikan agama dalam kehidupan masyarakat Melayu di Muar. Beliau merasakan bekas pelajar berpendidikan agama tidak dilayan dengan baik dan tidak mudah mendapat pekerjaan kerana keutamaan diberikan kepada lepasan berpendidikan Inggeris dan Melayu.</p> <p>Penubuhan sekolah-sekolah dan persatuan ini menunjukkan keperibadian beliau yang memberi perhatian dan mengambil berat terhadap pendidikan Islam masyarakat Melayu pada ketika itu dan masa akan datang.</p>	<p>apabila Sekolah Menengah Mohd Yassin ditutup.</p>		<p>ii) Dua' Harian (Jilid 2)</p> <p>iii) Salawat Fateh</p>		
			<p>6. Keperibadian Tuan Guru Haji Mohd Yassin</p> <p>i) Tegas dalam hal berkaitan hukum Islam</p> <p>ii) Menghabiskan masanya dengan mengajar di masjid dan surau</p> <p>iii) Suka menghabiskan masa lapang di surau Madrasah As-Sa'adiah</p> <p>iv) Mempunyai karamah</p> <p>v) Tegas dan serius dalam mendidik anak-anak</p> <p>vi) Telah mengajar ramai pelajar</p>	<p>Mempunyai trait personaliti konvensional kerana sikapnya yang berpegang teguh kepada peraturan.</p> <p>Mempunyai trait sosial yang tinggi kerana keperibadiannya yang sanggup membantu orang lain serta suka mengajar orang ramai di masjid, surau dan sekolah.</p>	Sosial
			<p>7. Pendirian Politik</p> <p>Kemuculan perjuangan Angkatan Muda atau Kaum Muda pada awal abad ke-20 tidak mempengaruhi Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad. Beliau tetap dengan pendiriannya dengan fahaman Kaum Tua. Beliau begitu bermotivasi dalam menegakkan fahaman Kaum Tua sehingga beliau sangat mudah diterima oleh masyarakat Melayu ketika itu.</p>	<p>Seorang yang tegas dan berpegang kepada ideologinya.</p>	Politik
<p>5. Karya Tuan Guru Haji Mohd Yassin</p> <p>Antara buku yang diterbitkan beliau:</p> <p>i) Dua' Harian (Jilid 1)</p>	<p>Telah menghasilkan buku untuk dirujuk oleh orang ramai.</p>	<p>Pendidikan dan Agama</p>			

Jadual 4: Profil Penduduk Parlimen Pagoh bagi Soalan Kajian 2

Biodata	Bilangan	Min % (x)
Jantina		
Lelaki	23,049	49.2%
Perempuan	23,824	50.8%
Umur Penduduk		
21 – 40 tahun	17,840	38.1%
41 – 60 tahun	18,993	40.5%
61 tahun ke atas	10,040	21.4%
Jumlah	46,873	100%

Jadual 5: Dapatan Temubal Berfokus bagi Soalan Kajian 2

No.	Isu	Dapatan Temubual
1.	Penduduk	Taburan penduduk terdiri daripada berbilang kaum di mana majoriti adalah kaum Melayu diikuti kaum Cina dan India.
2.	Ekonomi	Sumber ekonomi pelbagai: pertanian dan perniagaan juga bekerja di perkhidmatan awam dan swasta.
3.	Pekerjaan	Pekerjaan penduduk : Pegawai kerajaan, swasta dan bekerja sendiri seperti petani dan peniaga Kelulusan pendidikan penduduk: Ijazah, Diploma juga sekolah menengah. Majoriti pekerjaan penduduk: Kumpulan sokongan
4.	Aktiviti penduduk	Kaum Melayu: Persatuan kompiang, marhaban dan sukan Kaum Cina dan India: aktiviti kelompok kaum sendiri Aktiviti penduduk yang berbentuk integrasi kaum terhad kepada kaum masing-masing. Aktiviti Rukuntetangga dan Rela menampakkan integrasi antara kaum.
5.	Pendidikan	Pembangunan pendidikan seperti sekolah rendah dan menengah juga sekolah rendah dan sekolah jenis kebangsaan berkembang pesat. Sekolah Agama rendah dan menengah sebagai pelengkap

No.	Isu	Dapatan Temubual
		kepada pendidikan sekolah kebangsaan. Sekolah Arab sangat terhad.
6.	Rumah Ibadat	Pembangunan Agama Islam berkembang melalui penglibatan program-program masjid dan surau. Aktiviti agama lain terkawal.
7.	Kesihatan	Penduduk memerlukan sebuah hospital yang lengkap dan moden. Sehingga kini penduduk terpaksa mendapatkan rawatan di Hospital Muar kerana Parlimen Pagoh masih menggunakan Pusat Kesihatan.
8.	Sosial	Interaksi sosial: berkembang mengikut tahap umur. Golongan Melayu dewasa: aktif mengikuti program masjid dan surau serta kumpulan marhaban lelaki dan perempuan. Perkembangan sosial golongan kaum Cina dan India tidak jelas
9.	Permasalahan Sosial	Golongan muda menampakkan masalah gejala sosial dengan pegaulan lelaki dan perempuan terutama kaum Melayu. Persatuan Pengasih bergerak aktif - penduduk Parlimen Pagoh mengambil berat masa depan generasi muda.
10	Pembangunan Ekonomi	Keperluan ekonomi- penduduk masih memerlukan sokongan dan bantuan subsidi pertanian dan perniagaan kecil-kecilan (IKS) daripada agensi kerajaan untuk merencanakan ekonomi masing-masing melalui persatuan pertanian atau perseorangan
11.	Pendidikan Islam	Pembangunan sekolah Agama Islam terutama sekolah Arab seolah tidak selari dengan pembangunan pendidikan Hub Pendidikan
12.	Pembangunan Pendidikan	Hub pendidikan sedang membangun dan sesetengahnya telah beroperasi. Hub Pendidikan Pagoh terdiri: Gobongan UiTM, UTM, UIAM, Politeknik dan UTHM

Perbincangan dan Kesimpulan

Objektif Kajian 1

Untuk mengukur tahap kepemimpinan transformasi Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad.

Jadual 2 menunjukkan skor MLQ bagi empat elemen 4I's Tuan Guru Haji Mohd Yassin. Dapatan keseluruhan menunjukkan TGHMY memiliki tahap kepemimpinan transformasional yang tinggi, iaitu 10.17. Bagi setiap elemen 4I's pula, TGHMY menunjukkan skor MLQ yang tinggi pada tiga daripada empat elemen. Beliau memiliki skor yang sangat tinggi pada elemen Pengaruh Pemimpin Ideal, iaitu 11.7. Menurut Bass (1985), elemen Pengaruh Pemimpin Ideal adalah merujuk kepada pemimpin yang boleh dijadikan *role model* dan yang dikagumi, dihormati dan boleh diikuti oleh pengikutnya.

TGHMY juga memiliki elemen *Pertimbangan Individu* yang tinggi, iaitu 11.0. Elemen *Pertimbangan Individu merujuk kepada pemimpin yang bersedia meluangkan masa membimbing dan memberikan perhatian terhadap keperluan dan pembangunan pengikutnya. Pemimpin ini bertindak sebagai role model, mentor, fasilitator atau guru bagi memastikan pengikutnya bersemangat untuk melaksanakan tugas yang ditetapkan* (Bass, 1985).

Seterusnya TGHMY juga memiliki yang tinggi pada *Motivasi Inspirasi*, 10.3. *Motivasi Inspirasi merujuk kepada seorang pemimpin yang mampu menerapkan jangkaan yang tinggi dan sekaligus mampu mendorong pengikutnya untuk mencapai jangkaan tersebut. Pemimpin ini memiliki karisma untuk membawa pengikutnya ke aras yang lebih tinggi* (Bass, 1985). Pemimpin transformasional seperti ini sentiasa memberikan inspirasi dan memotivasikan pengikutnya.

Walau bagaimana pun TGHMY memiliki elemen *Ransangan Interlek* yang sederhana iaitu 7.7 TGHMY agak kurang bersikap terbuka dengan menerima idea pengikut dan tidak menggalakkan mereka untuk memberikan pendapat, belajar dan berdikari. Ini mungkin disebabkan TGHMY terlalu berpegang kepada pendirian fahaman pemikiran ulamak lama dan menolak sekeras-kerasnya gerakan ulamak baharu.

Audit Sosial juga dijalankan terhadap personaliti dan legasi TGHMY menurut perspektif ahli keluarga serta guru-guru yang mengenali beliau. Jadual 3 menunjukkan temubual antara pengkaji dengan lima orang ahli keluarga dan guru-guru TGHMY. Dapatan menunjukkan TGHMY lebih mengutamakan Keperluan Sosial seperti Agama Islam dan pendidikan sekolah. Ini ditunjukkan melalui aktiviti serta tugas-tugas TGHMY sebagai penceramah agama di masjid-masjid dan surau di Daerah Muar, Batu Pahat dan sekitarnya. Minat dan kecenderungan TGHMY dalam pendidikan juga terbukti melalui usaha beliau membuka Sekolah Rendah (Arab) As Sa'adiah dan

Sekolah Menengah (Persendirian) Tuan Haji Mohd Yassin.

Dua elemen Keperluan Sosial yang menyerlah dalam zaman kepemimpinan TGHMY ialah Pendidikan Agama Islam dan Pendidikan Sekolah. Dua elemen ini begitu menyerlah sehingga Daerah Muar terkenal melahirkan tokoh-tokoh pendidikan dan ulamak tersohor. Elemen-elemen Keperluan Sosial lain seperti sosial, politik dan ekonomi berkembang sama.

Objektif Kajian 2

Untuk mengenalpasti apakah keperluan pembangunan sosial penduduk dalam Parlimen Pagoh serta hubungannya di zaman kepemimpinan Tuan Guru Haji Mohd Yassin bin Muhammad.

Berdasarkan temubual berfokus bersama sekumpulan pemimpin masyarakat dalam Parlimen Pagoh menunjukkan keperluan sosial penduduk telah beralih kepada pembangunan ekonomi untuk memajukan pertanian yang mereka usahakan serta perniagaan yang mereka jalankan. Walau bagaimana pun tidak jelas apakah produk pertanian maupun industri pembuatan yang menyerlah sekarang. Suatu ketika dahulu Muar dan Pagoh memiliki pembangunan Agama Islam dan Pendidikan yang hebat terutama munculnya tokoh pendakwah Islam juga tokoh pendidik tersohor Tuan Guru Haji Mohd Yassin lebih 30 tahun dahulu. Temubual berfokus kepada sekumpulan pemimpin-pemimpin Parlimen Pagoh menunjukkan Keperluan Sosial mereka sekarang adalah kepada pembangunan ekonomi dan kesihatan agar Parlimen Pagoh terus maju menyayangi penduduk-penduduk parlimen yang lain.

Semasa kajian ini dijalankan muncul Keperluan Sosial yang baharu dalam Parlimen Pagoh iaitu Pendidikan. Keputusan Kementerian Pelajaran Malaysia membangunkan Hub Pendidikan Pagoh sangat baik. Ia seolah-olah mengembalikan semula nostalgia kegemilangan pendidikan lebih 30 tahun dahulu. Hub Pendidikan Pagoh terdiri daripada gabungan 5 buah Institusi Pengajian Tinggi Awam, iaitu UiTM, UTM, UIAM, UTHM dan Politeknik. Kelima-lima IPT ini dibina dalam satu kawasan yang sama menggambarkan sebuah kompleks pendidikan mega dengan lima sumber pendidikan yang berbeza. Ini yang dinamakan sebagai Hub Pendidikan Pagoh.

Keberkesanan Hub Pendidikan Pagoh ini belum dapat diukur kerana baharu sahaja beroperasi. Jika kecemerlangan kepemimpinan transformasi TGHMY diasaskan daripada pembangunan Sekolah Rendah (Arab) As Sa'adiah, maka apakah model yang menjadi asas kepada pembangunan Hub Pendidikan Pagoh? Inilah persoalan baharu yang mungkin menjadi tajuk kajian Audit Sosial dalam Parlimen Pagoh di masa akan datang.

Firman Allah swt dalam Surah Al-Anbiya' ayat 92, "Sungguh (agama tauhid) inilah agama kamu, agama yang satu dan Aku adalah tuhanmu, maka sembahlah Aku."

Rujukan

- Aarons, G. A. (2006). Transformational and transactional leadership: Association with attitudes toward evidence-based practice. *Psychiatric Services*, 57(8), 1162-1169.
- Alimuddin Mohd. Dom. 2006. *Outstanding Leaders: Membina Sekolah Cemerlang*. Putrajaya Jemaah Nazir Sekolah, Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. New York: Harper & Row
- Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. New York: Free Press
- Bass, B. M. (1998). *Transformational Leadership: Industrial, military and educational impact*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bass, B. M. (1999). Two decades of research and development in transformational leadership. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 8(1), 9-32.
- Bass, B. M. & Avolio, B. J. (1994). *Improving Organizational Effectiveness through Leadership*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications
- Bass, B. M. & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Button, B. (2003). *A Study Examining the Use of Transformational Leadership Practices for the Teacher Development*. Master's Thesis. University of Wisconsin Stout.
- Cetina, M. O. & Kınık, F. F. (2015). An Analysis of Academic Leadership Behaviour from the Perspective of Transformational Leadership. *Procedia – Social and Behavioural Sciences*, 207, 519-527
- Graen, G., Novak, M. A. & Sommerkamp, P. (1982). The effects of leader member exchange and job design on productivity and job satisfaction: Testing a dual attachment model. *Organizational Behaviour and Human Performance*. 30. 109-131.
- Gupta, V. & Krishnan, V. R. (2004) Impact of Socialization on Transformational Leadership: Role of Leader Member Exchange *South Asian Journal of Management* July-September 2004, 11 (3), 7-20.
- Hughes, R. L., Ginnet, R. C. & Curphy, G. L. (2006). *Leadership: Enhancing the lesson experienced* (5th ed.). New York: McGraw Hill
- Kirpatrick, S. A. & Locke, E. A. (1996). Direct and indirect effects of three core charismatic leadership components on performance and attitudes. *Journal of Applied Psychology*. 81(1). 36-51.
- Kuhnert, R. & Lewis, P. (1987). Transactional and Transformational Leadership: A constructive/developmental analysis. *Academy of Management Review*, 12, 648-657.
- Leithwood, K. A. (1992). The Move Towards Transformational Leadership. *Educational Leadership*, 49(5), 8-12.
- Nursuhaila Ghazali (2007). *Tahap Amalan Kepimpinan Transformasional Dalam Kalangan Pengetua Sekolah Menengah Tangkak*. Master's Degree Thesis. Universiti Teknologi Malaysia.
- Yaakub Daud & Yahya Don (2012). *Budaya sekolah, kepemimpinan transformational dan pencapaian akademik pelajar*. *Malaysia Journal of Learning and Instruction*. 9. 111-139